

Nr 476.

Av herr **Olsson** i Blädinge *angående årliga utredningar om jordbrukets produktionskostnader för de viktigaste livsmedlen.*

Dragkampen mellan livsmedelsproducenter och konsumenter pågår alltjämt såsom den gjort sedan lång tid tillbaka och har ingalunda blivit mindre sedan förra årets s. k. krisuppgörelse kommit till stånd. De flesta av jordens brukare hava funnit de hittills vidtagna åtgärderna allt för otillräckliga för att ens tillnärmelsevis kunna trygga jordbrukets räntabilitet utan tvärtom tvinga jordbrukaren till fortsatt skuldsättning, vilken slutligen hotar att driva honom från gård och grund. Beviset för att så är fallet finna vi uti de statsunderstödjande åtgärder som numera ganska frikostigt lämnas i form av ackordslån, stödlån, byggnadslån, bostadsförbättringsbidrag och allt vad de heta, för att nu inte tala om de utredningar som befunnits nödiga för åstadkommande av större kreditmöjligheter, vilka till intet annat tjäna än att ytterligare öka jordbrukarens skuldbörda och fullständigt göra honom till slav under densamma. När skall man börja göra allvar av att bereda jordbrukarne möjlighet att förränta all denna skuldsättning?

Ett ytterligare bevis för jordbrukets svåra ställning är att arbetarestammen icke kan bibehållas i samma utsträckning som tidigare varit fallet, vilket resultat i en allt mer tilltagande arbetslöshet bland jordbruksarbetarne, vilka så långt möjligt söka sig till de bättre avlönade statliga reservarbetena. Klyftan som är tillfinnandes mellan arbetskostnad och varupris har däri-genom snarare vidgats än utjämnats, vilket ingalunda bådar gott, utan än mera fjärmar utsikterna för ett lönande jordbruk.

Å andra sidan, d. v. s. från ett visst konsumenthåll, pläderas fortfarande för att man icke skall »fördyra brödet för den fattige arbetaren». Här tager man alltså fortfarande ingen hänsyn till de arbetare, självägande eller lejda, som med svett och möda producera fram livsmedlen och man tyckes heller icke bekymra sig om huruvida även dessa arbetare hava någon möjlighet att leva »en människovärdig tillvaro», ett slagord, som man ofta från samma håll får höra användas i striden om den lämpliga storleken på den intjänade brödkakan.

Meningarna inom de båda skilda lägren äro sålunda oförenliga och det måste därför bliva statsmakternas uppgift att skipa rättvisa åt den bevisligen svagaste parten, varom knappast någon tvekan kan råda. De nu rådande förhållanden inom jordbruket, som utvecklat sig till en verklig landsnöd, vits-orda att alla hittills vidtagna åtgärder för en förbättrad ställning för jordbruket varit otillräckliga och att så kunnat ske torde huvudsakligen bero därpå att man ej tagit vederbörlig hänsyn till produktionskostnaderna, den enda bärande grunden för all produktion.

Alltså må vi jordbrukare och alla jordbrukets vänner gå fram för kravet på utredning om, med hänsyn till gällande arbetspriser, vad det kostar att

producera livsmedel, och med stöd av en sådan utredning må det vara befogat påyrka att densamma lägges till grund för de livsmedelspriser, som av statsmakterna på ett eller annat sätt regleras. Först när vi jordbrukare uppnått detta mål för vår strävan kan det vara fog för den som så lyster att gå ut i landet och tala om att det gjorts något till varaktigt och verkligt gagn för det svenska jordbruket.

En annan utredning vore högeligen önskligt att den komme till stånd, nämligen om skälig mellanhandsvinst. Här vore säkerligen ett tacksamt fält för en ingående undersökning, och en lag om skälig mellanhandsvinst å livsmedel vore för såväl producenter som konsumenter att varmt rekommendera. En bidragande orsak till jordbrukets svåra läge är att statens tjänstemän sedan några årtionden tillbaka äro helt kopplade ifrån den svenska jordbruksnäringen. För ej så länge sedan voro en stor del av dessa tjänstemän innehavare av jordbruksboställen eller på annat sätt beroende av officiellt åsatta priser å olika slag av viktigare jordbruksalster. Härigenom åstadkoms en viss samhörighet mellan tjänstemän och jordbrukare genom ömsesidiga intressen till gemensamt gagn och gjorde tjänstemännen mera förstående för jordbrukets krav.

Trots nuvarande ruinerande livsmedelspriser förekommer ännu i vårt avlöningsystem en post som heter dyrtidstillägg, vilket är ett hänfullt uttryck mot hela vår jordbruksnäring. Må vi jordbrukare fortast möjligt förskonas ifrån att vidare höra talas om detta dyrtidstillägg, som, enligt uppgift, delvis grundar sig på förbrukningsföremål som äro ägnade att draga löje över sig att de kunna förekomma såsom grund för lönebestämning, t. ex. rakning, bad, biografbiljetter m. m. sådant. Dyrtidstillägget som sådant bör därför slopas. Detta sagt utan avsikt att beskära den lön som tjänstemännen rättvisligen må anses vara berättigade till att erhålla.

Beträffande vissa här framhållna synpunkter frambäras dessa i särskilda motioner.

I anledning av vad jag sålunda anfört får jag hemställa,

att riksdagen ville besluta anslå medel för årliga utredningar över jordbrukets produktionskostnader för de viktigaste livsmedlen, samt i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa ifrågavarande utredningar,

Stockholm den 23 januari 1934.

P. M. Olsson.